

מרכז צבי מיתר ללימודי משפט מתקדמים
הפקולטה למשפטים ע"ש בוכמן
אוניברסיטת תל אביב

עמיתי מיתר
ומקבל התואר
"דוקטור לפילוסופיה"
לשנת תשפ"א

מרכז צבי מיתר ללימודי משפט מתקדמים

מרכז צבי מיתר ללימודי משפט מתקדמים אשר נחנך בשלהי תשס"ז מבטא את מחויבות הפקולטה למשפטים ע"ש בוכמן, לקידום התארים המתקדמים בחקר המשפט במטרה להכין את בוגריה לעמדות מנהיגות בתחומי השפיטה, הממשל, הארגונים החברתיים, הכלכלה והפרקטיקה המשפטית.

המרכז מציע מגוון תכניות לימוד לתלמידי מחקר בשלוש מסגרות: לימודים לקראת תואר שני עם תזה; לימודי תואר שלישי ומסלול ישיר לתואר שלישי. תוכנית הלימודים של מרכז צבי מיתר ללימודי משפט מתקדמים כוללת מבחר עשיר של קורסים בעברית ובאנגלית הנלמדים בכיתות קטנות, וכן סדנאות וסמינרים אשר מכשירים מומחים בשדות המשפט השונים. תכנית לימודים זו נבנתה כדי לספק לתלמידי המרכז כלים לקידום המשימה המחקרית שלהם בסביבה העוברת הליכים מתמשכים של התמקצעות וגלובליזציה. כל אלה מועברים על ידי סגל ההוראה המוביל בישראל, שמתגבר במספר משמעותי של פרופסורים נספחים ופרופסורים אורחים ממיטב האוניברסיטאות בעולם.

הקבוצה המחקרית הצעירה והתוססת של המרכז נהנית ממלגות קיום (המותנות בהקדשת זמן מלא למחקר), מסביבת עבודה תומכת הבאה לידי ביטוי בספרייה ברמה בינלאומית ובחדרי עבודה ייעודיים באגף פרנסיס ומארי-פרנס מינקוף, וכמובן מהנחיה ברמה אקדמית בינלאומית על ידי מיטב החוקרים והמרצים.

כחלק ממסלול ההכשרה לדוקטורט, יכולים המעוניינים לנסוע לסמסטר מחקר באוניברסיטאות עילית כגון אוקספורד, ייל והארורד. השילוב של סמסטר כזה עם תכנית ייעודית ועשירה, במסגרתה נחשפים לתמידי המרכז לעשרות מומחים ידועי שם למשפטים ממיטב בתי-הספר בעולם, הופך את התכנית שמציע המרכז לחלופה אטרקטיבית במיוחד ללימודים מתקדמים בחו"ל.

עמיתי מיתר הינה קבוצה נבחרת של תלמידי תואר שני ושלישי מצטיינים במרכז צבי מיתר ללימודי משפט מתקדמים.

פרופ' אריאל פורת נשיא אוניברסיטת תל אביב

מרכז צבי מיתר ללימודי משפט מתקדמים השפיע בצורה חסרת תקדים על לימודי התואר השני והשלישי במשפטים, באוניברסיטת תל אביב. בתי ספר למשפטים בעולם מבקשים ללמוד מניסיונו. בעקבות הקמת המרכז, מספר תלמידי התואר השלישי גדל באופן דרמטי, ואיכות עבודות המחקר היוצאות ממנו היא מיוחדת במינה. יוזמה משותפת של מר צבי מיתר ושל פרופ' חנוך דגן, בעידודו של עו"ד מאיר לינזו, היא שהניבה את ההצלחה המסחררת הזו. פרופ' רון חריס, הדיקן הקודם של הפקולטה למשפטים, בסיוע נדיב מאד של משפחת מיתר, המשיך בהצלחה רבה בפיתוחו של המרכז ובהבטחת המשכיותו, וכך גם עושה פרופ' שרון חנס, דקאן הפקולטה למשפטים הנוכחי.

מרכז מיתר מביא מידי שנה פרופסורים אורחים ממיטב בתי הספר למשפטים בעולם. אין זה דבר של מה בכך "לגייס" פרופסורים באיכות כזו מכל קצוות תבל. התועלת הצומחת מכך לתלמידי הפקולטה למשפטים הלומדים אצלם היא עצומה, כמו גם לחברי הסגל של הפקולטה אשר משתפים איתם פעולה בדרכים שונות. אין בליבי ספק שהפקולטה למשפטים המצוינות שלנו היתה פחות טובה, אילו לא היה בה את מרכז צבי מיתר. מרכז מיתר הוא מודל מוצלח במיוחד לפילנתרופיה. על פי מודל זה, פילנתרופיה היא שותפות בין הנדבן לבין המוסד: שניים שחוברים יחדיו על מנת להשיג מטרה משותפת, כאשר כל אחד מן השותפים תורם את חלקו, וכאשר היחסים ביניהם הינם נמשכים ולא חד פעמיים. אוניברסיטת תל אביב גאה מאד בשיתוף הפעולה ארוך השנים, והמוצלח כל כך, בין משפחת מיתר לבין הפקולטה למשפטים. משפחת מיתר הפכה ברבות השנים לשותפה חשובה של אוניברסיטת תל אביב כולה.

פרופ' שרון חנס

דקאן הפקולטה למשפטים ע"ש בוכמן ומנהל מרכז צבי מיתר ללימודי משפט מתקדמים

אני שמח להציג בפניכם את עמיתי מיתר ומקבלי התואר 'דוקטור לפילוסופיה' של מרכז מיתר ללימודי משפט מתקדמים. המרכז ממשיך בפעילותו האיכותית, והוא עולה ופורח.

לפני כ-15 שנה לקחתי חלק בוועדה שסייעה לפרופ' חנוך דגן, הדקאן דאז, לגבש את החזון של "מרכז מיתר", שאליו נרתם מר צבי מיתר בהתלהבות כה רבה. השנים חלפו, והנה כדקאן הפקולטה זכיתי בעונג רב לקבל על עצמי את ניהול המרכז. מפרספקטיבה ארוכה זו אני יכול להעיד כי מימוש חזון "מרכז מיתר" עלה על כל הציפיות. המרכז הפך שם דבר בזירה המקומית והבינלאומית, והוא מהווה חלום שהתגשם. תודה מיוחדת שמורה מעל הכל לצבי מיתר ז"ל, אשר האמין ברעיון, התגייס להגשמתו, וביחד עם עפרה, דפנה ואביעד ליווה אותנו לאורך כל הדרך. המשפחה ממשיכה בהנפת הדגל ברמה גם כיום ומחויבת להצלחת המרכז בעתיד, והיא שותפה מלאה לעשייה במלוא מובן המילה.

פעילות המרכז מבטאת את מחויבותנו לקידום התואר המחקרי במשפטים, ובהכנה של בוגרי מיתר לעולם המחקר וההוראה באקדמיה וכן בעמדות מנהיגות בתחומי השפיטה, הממשל, הארגונים החברתיים, הכלכלה והפרקטיקה המשפטית. כיום, למעלה מ-35 (!) מבוגרי המרכז הם מרצים ומרצות באוניברסיטאות ובמכללות בארץ ובחו"ל. בין הבוגרים נמנים שופטים, בכירים במוסדות המדינה, במשרדי עורכי הדין ובעמדות מפתח במשק. מרכז מיתר משמש אם כן, כחממה לעילית המשפטית של ישראל והוא מהווה מוקד של יצירה מחקרית עשירה של סטודנטים שמרביתם מקדישים את כל זמנם למחקר, וזוכים לשם כך למלגת קיום נדיבה מהמרכז. תוצרי המחקרים המתקיימים במרכז הניבו ספרים ומאמרים רבים ובכך הם תורמים תרומה חשובה לחברה ולמשק בישראל, וכמובן גם לספרות המשפטית בישראל ומחוץ לישראל.

המרכז לא היה קורם עור וגידים ללא תמיכתם ומעורבותם של תורמים וידידים שאפשרו את הגשמתו של פרויקט מורכב זה. התרומות הניתנות מתקבלות בברכה ובתודה גדולה, ומאפשרות להצמיד את המרכז קדימה, אל מצוינות אקדמית הסוללת דרך להישגים רבים וחדשים. בזכות התרומות מוענקות מלגות, מוזמנים מרצים אורחים מרחבי העולם, מתקיימים קורסים ייעודיים וסדנאות מחקר של המרכז, נערכים כנסים בינלאומיים ועוד. המרכז שינה סדרי עולם בתחום לימודי המשפט בישראל בכך שמיצב את התארים המחקריים במרכז העשייה וחיזק את מעמדה של הפקולטה למשפטים ע"ש בוכמן באוניברסיטת תל אביב כאחד המוסדות המובילים בעולם ללימודי משפט.

בתום שנת הלימודים תשפ"א יוענק תואר דוקטור לשבעה בוגרי ובוגרות מרכז מיתר. תלמידי מיתר זכו גם השנה לפרסים ולהישגים רבים ובהם מלגת גוטווירט, מלגת נשיא המדינה, והגעה לשלבים מתקדמים בתהליך לזכייה במלגת עזריאלי היוקרתית (אשר ההכרזה על הזוכים בה תהיה בקרוב). כמו כן המשיכו תלמידי מיתר להנות גם השנה ממלגת הות"ת לדוקטורנטיות מצטיינות מהעדה החרדית, ומלגת הברונית אריאן רוטשילד, שהוענקו בשנה שעברה.

אלו הישגים נפלאים, והם נזקפים בין השאר לזכותם של פרופ' ישי בלנק אשר מכהן לצדי בראש המרכז, פרופ' טליה פישר, יו"ר ועדת תלמידי המחקר, ולעבודתם המסורה של חברי הסגל האקדמי והמנהלי בפקולטה, ובמיוחד הצוות המסור והמוכשר של מרכז מיתר - שרון שלו, אילת אבריאל ומורן טייך.

מרכז מיתר נמצא בתנופת צמיחה מתמדת, ועוד היד נטויה. אני גאה לקחת חלק בעשייה זו ומאחל לפקולטה ולמשפחת מיתר עוד שנים רבות של סיפוק והגשמת חלומות.

ברכת משפחת מיתר

ברכות לבביות לכל הדוקטורנטים הטריים ומסיימי תכנית הMA במרכז צבי מיתר ללימודי משפט מתקדמים בפקולטה למשפטים ע"ש בוכמן באוניברסיטת תל אביב.

אתם מצטרפים בזה לקבוצה נכבדה של בוגרי המרכז המשמשים כיום שופטים, מרצים למשפטים ורגולטורים המשפיעים השפעה ממשית על החברה בישראל.

בזכות עבודה נמרצת וטובה של דקאני הפקולטה לדורותיהם וסגל הפקולטה, שמשקיע בתלמידי המרכז את כל מרצו וזמנו, הפך המרכז לדוגמא ומופת לפקולטות למשפטים מובילות בעולם ועל כך גאוותנו.

בראשית המסע, כאשר פנה הדקאן דאז, פרופ' חנוך דגן לאבינו ז"ל, עו"ד צבי מיתר בניסיון לקבל את תמיכתו לחזונו להקמת המרכז, לא ניתן היה לשער את מידת ההצלחה שהשקעה זו תניב. אין ספק שמבין שלל המפעלות שעו"ד צבי מיתר ז"ל זכה ליזום וללוות בחייו, אין אחד שישנה למרכז בהיותו מראה מגדלת של מי שהיה: איש משפט, שהאמין בחשיבותו של חינוך ובתמיכה בדור הצעיר. האמין ועשה.

צבי מיתר ז"ל למד משפטים בפקולטה למשפטים של האוניברסיטה העברית בירושלים והקים משרד עורכי דין בשנת 1962. המשרד אשר הקים, וגם כיום נושא את שמו, משרד עו"ד מיתר, הפך ברבות השנים למשרד הגדול והמוביל בישראל בתחום המשפט התאגידי והמשפט העסקי-הבינלאומי. כמו המרכז ללימודים מתקדמים, גם המשרד מהווה יד זיכרון לפועלו.

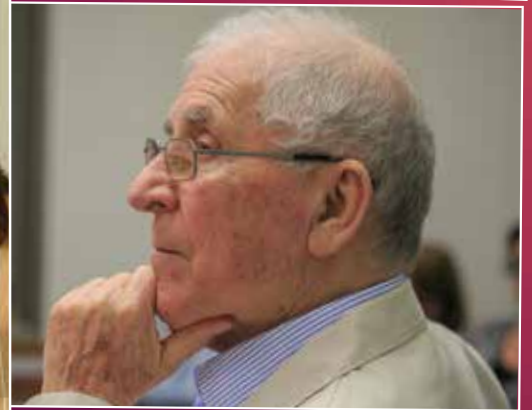
תודה לשותפנו לדרך: לכל התורמים התומכים במרכז ובמיוחד למשרדי עורכי הדין בישראל שמכירים בחשיבותו ובאיכות ההשכלה המשפטית שהוא מעניק, לדקאן הנוכחי פרופ' שרון חנס, לחברי הוועד המנהל ובמיוחד לעו"ד מאיר לינזן שמלווה את המרכז עוד טרם הקמתו, להנהלה האקדמית, לוועדת תלמידי מחקר, אנשי הסגל וכמובן לצוות המנהלי הנמרץ של המרכז. כולכם מהווים חלק חשוב בהצלחה.

אנו גאים להיות שותפים שלכם ולחזות מקרוב בהצלחת בוגרי המרכז.

שאו ברכה,

עפרה אביעד ודפנה מיתר

410

מלגות קיום שנתיות
חילק מרכז צבי מיתר עד כה

המרכז אירח **240** מרצים
אורחים מאוניברסיטאות
מובילות מרחבי העולם וביניהן
טורונטו (**17**), מכון מקס פלנק
(**14**), הרווארד (**10**), ייל (**9**),
ברקלי (**9**), NYU (**10**), קורנל (**10**),
אוניברסיטת מישיגן (**6**),
אוניברסיטת וירג'יניה (**5**),
קולומביה (**5**), UCLA (**6**), דיוק (**3**),
סטנפורד (**2**), אוקספורד (**2**),
קיימברידג' (**1**), נורת'וסטרן (**5**),
ג'ורג'טאון (**7**)

68

סטודנטים קיבלו תמיכה
להשתתפות והצגת מחקריהם
בכנסים בחו"ל.

מרכז מיתר במספרים

13 שנות פעילות

4 תלמידות זכו בפרס דן דוד,
תלמידה אחת זכתה בפרס קרן
קולטון, **3** תלמידות זכו בפרס
ארצי לחוקרים צעירים, תלמידה
אחת זכתה בפרס עזריאלי, **3**
תלמידים זכו בפרס נשיא המדינה,
ותלמידה אחת זכתה בות"ת
חרדים ובמלגת הברונית רוטשילד.

עד כה פורסמו **110** מאמרים
בעברית ובאנגלית של תלמידי
המרכז. **10** ספרים של תלמידי
המרכז ראו אור, **2** ספרים
התקבלו לפרסום. תלמידי המרכז
השתתפו בכתיבת **16** פרקים
בספרים שיצאו לאור.

מאז הקמתו סיימו
83 דוקטורנטים
ו-**63 תלמידי מאסטר**
(במסלול עם תזה)
את לימודיהם במרכז

מתוך מסיימי הדוקטורט,
מעל **35** בוגרים השתלבו
כחברי סגל באקדמיה
בארץ ובחו"ל.
כ-**7** מונו לשופטים
1 מהם שופט צבאי,
כ-**8** בעלי תפקידים בולטים
במגזר הציבורי ובתפקידים
בכירים בפרקליטות
כ-**15** עורכי דין בצמרת
הפרקטיקה

המרכז תומך ומעודד סטודנטים בשלב מתקדם ללמוד סמסטר מחקר בחו"ל.
עד כה למדו דוקטורנטים בכמה מהאוניברסיטאות המובילות בעולם-
הארוורד (**8**), ייל (**3**), ברקלי (**4**), קולומביה (**2**), אוקספורד (**1**), טורונטו (**1**), ומישיגן (**1**).

מסיימי ומסיימות **דוקטורט**

ד"ר סמדר בן-נתן

אזרחים-אויבים: בתי-משפט צבאיים בישראל ובשטחים הכבושים 1967-2000

מנחים: פרופ' שי לביא ופרופ' אייל גרוס

העבודה עוסקת במפגש שבין משפט פלילי לביטחון ושייכות פוליטית. היא מתארת לראשונה את המערכות המרובות של בתי משפט צבאיים שפעלו בישראל מהקמתה ועד שנת 2000 ושפטו אזרחים פלסטינים בישראל, אותם היא מגדירה כאזרחים-אויבים. בעבודה נטען כי בתי משפט צבאיים בישראל/פלסטין, לרבות בשטחים הכבושים מאז 1967, משמשים כמנגנונים קולוניאליים לניהול אוכלוסיות המכוננות כאוכלוסיות אויב. במתודולוגיה סוציו-משפטית ביקורתית, המחקר משלב תיאוריה פוליטית של משפט פלילי, תיאוריה פוסטקולוניאלית, וניתוח מוסדי. ההיסטוריה המוסדית של בתי המשפט הצבאיים נחשפת לראשונה באמצעות מסמכים ארכיוניים צבאיים וראיונות עומק עם משפטנים צבאיים.

העבודה ממקמת את ישראל והשטחים בהקשר קולוניאלי-גלובאלי, ומציעה מסגרת אנליטית חדשה לניתוח מערכות שיפוט ביטחוני על פי שלושה מודלים: משפט פלילי, דיני מלחמה ומשפט חירום. משפט החירום הינו מודל היברידי שעוצב בהקשרים קולוניאליים המטשטשים את ההבדלים בין פנים וחוץ, מלחמה ושלום, נתינים, אזרחים ואויבים. העבודה מתארת את ההבדלים בין מערכות השיפוט המיועדות לאזרחים ולאויבים באמצעות תיאוריית "הפנולוגיה של האויב", ומוסיפה עליה את היבט סמכויות השיפוט שנקבעו על פי חלוקה פוליטית בין ידידים ואויבים. אך חלוקה זו אינה בינארית אלא כוללת קטגוריות נזילות המשלבות בין מוצא אתני, מעמד אזרחי ושייכות לאומית. כך, בתי המשפט הצבאיים משמשים כלי ממשלי לניהול אוכלוסייה המשקף ומעצב שייכות פוליטית באמצעות קטגוריות אתנו-לאומיות המוטענות במשמעות ביטחונית, בתוך תחומי המדינה ומעבר להם."

סמדר בן-נתן הגיעה ללימודי הדוקטורט לאחר שנים של פרקטיקה משפטית בתחום זכויות האדם ומשפט פלילי. לאחר השלמת הדוקטורט במרכז מיתר, זכתה במלגת פוסט דוקטורט באוניברסיטת וושינגטון בסיאטל, ולפני כן שהתה כחוקרת אורחת במכון לחקר משפט וחברה ובמכון ללימודי מזרח תיכון באוניברסיטת ברקלי בקליפורניה, ובמכון למשפט ומדיניות גלובאליים באוניברסיטת הארוורד. היא בעלת תואר ראשון במשפטים באוניברסיטת תל אביב ותואר שני במשפט זכויות אדם בינלאומי באוניברסיטת אוקספורד. עבודת התזה שכתבה על החלת המשפט הישראלי בבתי המשפט הצבאיים בשטחים זכתה בפרס מוריס לעבודת תזה מצטיינת. לאחרונה קיבלה מענק מחקר מקרן גוגנהיים עבור מחקר בנושא מדיניות הכליאה של אסירים פלסטינים בישראל "כליאה וסכסוך לאומי: בין פיוס לרדיקליזציה".

Law is not pacification, for beneath the law, war continues to rage in all the mechanisms of power, even in the most regular. War is the motor behind institutions and order. In the smallest of cogs, peace is waging a secret war."

Michel Foucault, Society Must be Defended (1997)

ד"ר בל יוסף מנגנונים לקידום דו השיח החוקתי בישראל

מנחה: פרופ' אייל גרוס

בל יוסף היא חוקרת בתחומי המשפט הציבורי, ובפרט ביקורת שיפוטית, אינטראקציה בין-מוסדית בין רשויות השלטון, מחקרי חקיקה וזכויות אדם. מחקרה עוסקים בדיאלוג החוקתי בין בית המשפט העליון לרשויות המחוקקות, ובמנגנונים שונים וסעדים חוקתיים שונים כחלק מדינמיקה זו. כיום היא עמיתת הוראה בפקולטה למשפטים באוניברסיטת תל-אביב והמזכירה הכללית של העמותה למשפט ציבורי בישראל. בגין מחקרה שנעשה במרכז מיתר, זכתה בפרס נשיא המדינה למצוינות וחדשנות מדעית וכן במלגה מיוחדת בגין מצוינות במחקר מטעם המרכז לחקר ארצות-הברית בשיתוף עם קרן פולברייט.

עבודת הדוקטורט "הדיאלוג המהותי: מודל לקידום דיאלוג חוקתי בין בית משפט עליון למחוקק" עוסקת בתאוריית הדיאלוג החוקתי, התופסת את האינטראקציה בין בית המשפט העליון לרשויות המחוקקות כדיאלוג, שבמרכזו מונח עיצוב חוקתי של זכויות. הדיאלוג בנוי על יכולת השפעה הדדית ועל היזון הדדי בין רשויות השלטון, אשר מטייב את ההכרעה החוקתית מבלי להעלים את חשיבותה של משילות פוליטית.

דיאלוג זה אינו בינארי ואינו שעון על שאלות כדוגמת האם בית המשפט ביטל חקיקה או האם המחוקק "תיקן את הפסיקה". דיאלוג זה מכיר במורכבות של הדיאלוג ושל המנגנונים השונים והרבים שניתן להפעיל מכוחו, באופן שמקדם את היכולת של כל רשות להשפיע על העיצוב החוקתי.

בד בבד, לצד ההכרה במפעל החוקתי המשותף ובחשיבות המחוקק ומקבלי המדיניות בתהליך החוקתי, הדיאלוג המהותי גם מעלה על נס את מקומם של העותרים והעותרות ואת זכויותיהם בהליך. תפיסה מהותית של דיאלוג, כפי שמוצעת במחקר, שואפת לתת מענה לא רק לשאלות של לגיטימציה במישור הבין-מוסדי, אלא גם להימנע מלדרוס את זכויות העותרים והעותרות בשם אותה לגיטימציה.

בסופו של יום, מודל הדיאלוג המהותי המוצע משקף איזון בין חשיבות הכרעה מבוססת מדיניות לבין הגנה על זכויות עותרים, בפרט עת מדובר בעותרים שעליהם מחוקקים אינם נוטים להגן בעת העיצוב החוקתי.

"Human rights are praised more than ever - and violated as much as ever"

Anna Lindh, Swedish politician, 1957-2003

ד"ר אורית מלכה כת עדים: עדות ומחשבה פוליטית במשפט התלמודי

מנחים: פרופ' שי לביא ופרופ' ישי רוזן-צבי

דיני העדות בהלכה התנאית ידועים בקשיים הרבים שהם מערימים על אפשרות ההרשעה בהליך משפטי. כתנאי לכך שעדות תהיה תקפה הם מציבים דרישות מורכבות: עדות בו-זמנית של שני עדים כשרים, דיני דרישה וחקירה מחמירים, ודין ההתראה על פרטיו הנוקשים. מה ההיגיון המשפטי שמצדיק להתנות כך את תוקפה של עדות? שאלות אלו העסיקו דורות של מפרשים וחקרים אך עד היום הן רחוקות מפתרון. בעבודה מוצעת גישה חדשה לחקר דיני העדות התנאיים המבוססת על הבנה חדשה של תפיסת העדות המשתקפת בהם. על פי הצעה זו, הקושי להבין רבים מהדינים המוקשים נובע מהנחות מוקדמות, לא תמיד גלויות, בדבר תפקיד העדות ומהותה. הנחות אלו, המתאימות לתפיסת העדות המקובלת במחשבה משפטית מודרנית, תוספות את העדות כראיה; אמצעי בלבד להעברת מידע אודות אירוע העבירה לשופטים, שבידיהם סמכות ההכרעה. לעומת זאת, העבודה חושפת תפיסה תורת משפטית עתיקה ושונה בהנחות היסוד שלה, העומדת ברקע המקורות התנאיים, ועל פיה סמכות ההכרעה בהליך המשפטי מצויה בעיקרה דווקא בידי העדים, הנתפסים כמי שמייצגים את הקהילה, ולא בידי הדיינים. יתרה מזאת, סמכות העדים נעוצה בפעולתם המתרחשת במעמד האירוע נשוא העדות ולא בדיווח המאוחר עליו בפני בית הדין. באמצעות התמקדות בדיני העדות כמקרה בוחר העבודה מראה כיצד מחקר המקורות היהודיים הקדומים מאפשר לשחזר מודל תורת משפט עתיק, ולתרום בכך לא לחקר המשפט העברי בלבד אלא להבנה טובה יותר של ההיסטוריה של ההליך המשפטי בעולם המערבי.

ד"ר אורית מלכה היא חוקרת הלכה ומחשבה משפטית יהודית בראי ההיסטוריה של המשפט. מחקרה מתמקד בספרות ההלכה מתקופת המשנה והתלמוד, ועוסק במגוון היבטים של חוק ומצווה והיחס ביניהם ובין מבנה הקהילה הפוליטית, זו האמיתית וזו המדומיינת, המשתקפת במחשבה הלכתית. אורית היא בעלת תואר ראשון ושני במשפטים (LL.B, LL.M) מאוניברסיטת בר אילן (2002), ובעלת תואר ראשון במתמטיקה (B.S.C) מהאוניברסיטה העברית (2004). לפני שהמשיכה ללימודי הדוקטורט במרכז מיתר, עבדה כעורכת דין בשוק הפרטי. במהלך לימודיה זכתה אורית בפרסים ובמלגות הצטיינות בולטות, ביניהן מלגת אקדמיית פולונסקי, מלגת רוטשילד, מלגה מטעם מרכז טאובה באוניברסיטת סטנפורד ועוד. מאמריה ראו אור בבמות מובילות בארץ ובעולם. בשנה הבאה תצטרף אורית לסגל האוניברסיטה העברית בירושלים (הפקולטה למשפטים והחוג לתלמוד).

"ועוד קל וחומר: ומה דיינין, שאין הדברים נגמרין על פיהן, פוסל בהן סונאין וקרובים, עדים, שהדברים נגמרין על פיהן, אינו דין שיפסול בהן סונין וקרובין?"!

[ספרי במדבר, פסקה קס]

ד"ר קייס נאסר תכנון הוגן ודמוקרטי בישראל: המקרה של המיעוט הפלסטיני בישראל

מנחה: פרופ' ישי בלנק

המחקר דן בכללים המשפטיים המסדירים שני תהליכים טכנוניים עיקריים אשר מקדמת מדינת ישראל לפתרון מצוקת הדיור והעירוניות בחברה הערבית בישראל: התכנית לעיר ערבית חדשה בצפון הארץ, ותכניות איחוד וחלוקה בקרקעות הפרטיות שהופשרו לבנייה ביישובים הערביים. תהליכים יזומים וייעודיים אלה לשינוי חברתי בחברה הערבית, חושפים מתח בין המדינה לבין חלקים שמרניים מהחברה הערבית שמתנגדים להתערבות המדינה בדרך החיים והדיור המאפיינים אותם. שני התהליכים חושפים גם מתח פנימי בין חלקים בחברה הערבית אשר מבקשים לשמר את דפוסי החיים והבנייה המסורתית ים לחלקים אשר תומכים בשינוי דפוסיים אלה ומעבר ממסורתיות וכפריות לעירוניות. על רקע זה, משרטט המחקר את תפקידו של המשפט בהתוויית השיקולים, המוטיבים, השחקנים, והקבוצות המעורבים בתהליכים, ובהתוויית ההכרעות החברתיות בכל מקרה בוחן. המשפט ממלא תפקיד בהתוויית תהליכי התכנון ואף בעיצוב התוכן שלהם. המחקר בוחן כיצד הכללים המשפטיים (החוק, הדין, המוסדות, המדיניות והתהליך) הקשורים בכל מקרה בוחן מקיימים אינטראקציה עם תרבות וחברה ומתאר את יחסי הגומלין ביניהם. בתוך כך, המחקר בוחן כיצד משפיעים הכללים המשפטיים המתוארים על עיצוב התהליך התכנוני, על העמדות והאינטרסים של כל קבוצה, ועל דרך עיצוב המוצר התכנוני הסופי.

קייס נאסר הוא עורך דין ומשפטן המתמחה בדיני המקרקעין, דיני התכנון והבניה והמשפט הציבורי. נושא תואר ראשון במשפטים מהאוניברסיטה העברית בירושלים; מוסמך במשפטים (מסלול מחקרי במסגרת מרכז מיתר) ותואר דוקטור מהפקולטה למשפטים באוניברסיטת תל אביב. מחקריו עוסקים בתחום הדיור והתכנון תוך התמקדות בתהליכי התכנון הפיזי והחברתי בחברה הערבית בישראל. יועץ משפטי לוועדה המרחבית לתכנון ובניה מעלה נפתלי. כמו כן, ד"ר נאסר הוא יועץ רשום למנהל התכנון בתחום תכנון ערים, מדיניות תכנון, שיתוף ציבור ומדיניות מקרקעין. חבר (לשעבר) בבית הדין המשמעתי מחוז חיפה, לשכת עורכי הדין בישראל. בעל ידע וניסיון ביישוב סכסוכים, בבוררות ובגישור. הוא מרצה קבוע בפורומים ציבוריים ואקדמיים.

"We expect too much of new buildings, and too little of ourselves."

Jane Jacobs, The Death and Life of Great American Cities

ד"ר יפעת נפתלי בן ציון יש מדינות נאמנות יותר? על תפיסות חברתיות וגבולותיה של חובת האמון

מנחה: פרופ' חנוך דגן

מחקרה של יפעת מתמקד בסט הכללים המכונה דיני האמון. כללים אלו חלים על מערכות יחסים רבות, שעשויות להיות אישיות, מקצועיות או מסחריות, בנסיבות בהן לאדם אחד שליטה וכוח על אינטרס של אחר. במרכז יחסים אלו עומד הרעיון של "אמון" ושל דחיית האינטרס העצמי. ייחודיות דינים אלו נובעת לא רק מהכללים המחמירים שהם מטילים על התנהלותו של בעל הכוח, אלא גם מהסעדים הנרחבים הנלווים להפירה, מהמחמירים במשפט הפרטי.

עבודת המחקר טוענת כי התמקדות במקרים שבהם ניכרת שונות באופן שבו הובן ויושם מוסד האמון במדינות שונות במשפט המקובל, תוכל לתרום לדיון שהתעורר בספרות בשנים האחרונות ביחס למטרות דיני האמון. בהתאם, סוקרת העבודה מערכות יחסים שונות שהוכרו כמקימות יחסי אמון ובהן יחסים בין רופאים וחולים; הורים וילדים; נושאי משרה והחברה; ועורכי דין ולקוחותיהם, תוך התמקדות בנסיבות בהן התפתחה הדוקטרינה המשפטית באופן שונה.

המחקר טוען כי בעוד שבאנגליה ובאוסטרליה אימצו בתי המשפט תפיסה רכושית (proprietary perception) של דיני האמון, הפסיקה האמריקאית, הקנדית, ובמידה מסוימת גם הישראלית, אימצו תפיסה בין אישית (interpersonal perception) לדינים אלו. תיאוריה זו, המבחינה בין הבנה רכושית להבנה בין אישית של דיני האמון, תורמת להבנת מוסד משפטי זה ותוכל לסייע לפתור מחלוקות שטרם הוכרעו באשר לגבולותיה של חובת האמון. בפרט, יש בה כדי לתרום לפיתוח המשפט הישראלי, אשר נותר מאחור בכל הנוגע להתפתחות דיני האמון.

יפעת היא בעלת תואר ראשון במשפטים וביחסים בינלאומיים בהצטיינות מהאוניברסיטה העברית בירושלים (2010), ותואר שני במשפטים בהצטיינות מאוניברסיטת UCL (University College London) בלונדון (2014). לאחר סיום לימודי התואר השלישי נטלה יפעת חלק בתוכנית הפוסט-דוקטורט של מרכז אדמונדי. ספרא לאתיקה באוניברסיטת תל אביב, וכיום היא עמיתת מחקר במכון סאקר למחקרי חקיקה ולמשפט השוואתי באוניברסיטה העברית בירושלים.

במקביל ללימודי התואר הראשון שימשה יפעת כעוזרת מחקר ואף הועסקה כטרם מתמחה במחלקת הבג"צים בפרקליטות המדינה. עם סיום לימודיה התמחתה במשרד פרטי, עבדה כעורכת דין בתחום הליטיגציה האזרחית-מסחרית, ולאחר מכן כעוזרת משפטית בבית המשפט המחוזי מחוז-מרכז. במהלך לימודי התואר השלישי במרכז מיתר זכתה יפעת במלגת הצטיינות מקרן מרים ואהרון גוטווירט; הייתה אחת ממארגנות הכנס השנתי החמישי לחוקרים צעירים; ופרסמה מאמרים שהוצגו בכנסים בארץ ובחול. בנוסף, שימשה יפעת כעוזרת הוראה בקורס דיני קניין ובקורס משפט חוקתי, ובשלוש השנים האחרונות לימדה בפקולטה למשפטים את הקורס "דיני עשיית עושר ולא במשפט".

"אבל איש אמונים... שיהא איש חסד 'אמונים' מלשון אמונה, אמת ונאמנות, כלומר: איש אמת ונאמן לאיש בריתו... הוא יקר המציאות."

פירוש 'דעת מקרא' קלו (תשמ"ד), פרשנות הפסוק "'רָב יָדָם יִקְרָא אִישׁ חֶסֶדוֹ וְאִישׁ אֲמוֹנִים מִי יִמְצָא?', משלי כ 6.

ד"ר דן סעדון

על גזירות וגזרים: השפעת אינטרס החייב לשיקום כלכלי על עיצובם הראוי של הליכי פשיטת הרגל בישראל

מנחה: פרופ' רון חריס

לדן סעדון תואר ראשון במשפטים מהאוניברסיטה העברית בירושלים ותואר שני ושלישי מאוניברסיטת תל אביב. לאחר הסמכתו כעורך דין, עבד דן מספר שנים בשוק הפרטי, ולאחר מכן כעוזר משפטי בבית המשפט העליון וכאוסף חומר בוועדת החקירה הממלכתית לבחינת בטיחות מבנים ומקומות המשמשים את הציבור. דן שימש בעבר כרשם בבתי המשפט במחוז מרכז ובשנים האחרונות הוא מכהן כשופט בתחום חדלות פירעון בבית משפט השלום בתל אביב וכשופט צבאי בדרגת רס"ן בבית הדין הצבאי במחוזות מטכ"ל, מרכז, חיל האוויר ופיקוד העורף.

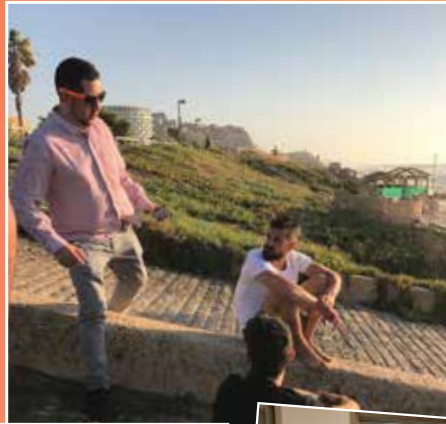
עבודת הדוקטורט בוחנת את השימוש שעשו מדינות המערב, ובהן ישראל, בהליכי פשיטת רגל (או הליכי חדלות פירעון כפי שהם מכונים כיום) לצורך שיקום חייבים ושילובם המחודש במרקם החיים החברתי - כלכלי. הניסיון מראה כי במרבית מדינות המערב הליכי פשיטת רגל אינם מצליחים להגשים את מטרת השיקום ורבים מהחייבים שבים, במוקדם או במאוחר, למעגל החובות.

העבודה מראה כי תוצאה זו אינה מקרית. היא נובעת בין היתר מכך שהמונח "שיקום" מעולם לא הוגדר בבירור ומכך שבעייתם של חייבים הוגדרה בעיקר כבעיה כלכלית (חובות) אשר פתרונה הוא מחיקת החובות. זאת תוך התעלמות מכך שחובות עשויים לייצג לעתים בעיות עומק מורכבות שהליכי פשיטת רגל אינם מתמודדים איתם.

לראשונה קיים ניסיון להגדיר בבירור מהו "השיקום" שעל הליכי חדלות פירעון לחתור להשגתו. זאת תוך הבחנה בין היבטים אישיים בשיקום הקשורים בפיתוח יכולות וכשרים של החייב לבין היבטים מערכתיים או תהליכיים בשיקום הקשורים בשאלה עד כמה הליכי פשיטת הרגל במדינה נתונה פועלים לעכב או לקדם את השיקום המיוחל. החיבור מראה את השפעתו של "השיקום" כהגדרתו בחיבור על ההיבטים האישיים של החייבים שיש לשקוד על טיפוחם וכן את יישומה העקיב של הגדרת השיקום על היבטים תהליכיים עיקריים בהליך פשיטת הרגל.

"תן לאדם דג והוא ישבע ליום אחד. למד אותו לדוג והוא ישבע כל חייו"

(עממי)

ד"ר שי קידר

'הבראת' התאוריה של הבראת חברות: הצגת 'האינטרס המיטבי של החברה' כתיאוריה של הבראת חברות

מנחים: פרופ' רון חריס ופרופ' אהוד קמר

שי קידר הוא רשם לענייני חדלות פירעון ורשם הוצאה לפועל, סגן הממונה על הרשמים לעניינים מקצועיים-חדל"פ.

שי סיים תואר שלישי באוניברסיטת תל אביב (Ph.D) בנושא התיאוריה של חדלות פירעון תאגידי. עבודת התיזה שלו, שנכתבה בהנחיית פרופ' רון חריס, עוסקת בנושא התיאוריה של חדלות פירעון תאגידי בישראל. לשי תואר שני במשפטים במסלול המשותף לאוניברסיטת תל אביב ו-UC Berkeley, ותואר ראשון במשפטים ותואר ראשון בכלכלה באוניברסיטת חיפה.

במהלך לימודיו שימש כמרצה בפקולטה למשפטים באוניברסיטת תל אביב בקורסים "חדלות פירעון של חברות", "כלים לעריכת דין אפקטיבית" לתואר שני ו"מימוניות כתיבה" לתואר ראשון.

המחקר המשפטי התיאורטי על הבראת תאגידים מחולק לשני זרמים עיקריים. הזווית הכלכלית מתרכזת במקסום גביית החובות עבור הנושים העיקריים. הזווית המחקרית העוסקת במשפט וחברה מטרתה למקסם את גביית החובות עבור כל הנושים, אך בד בבד גם לקחת בחשבון ערכים רחבים בהרבה, כגון הגנה על משרות העובדים, נושאים סביבתיים, שיקולים קהילתיים וכיו"ב.

בתזה הוצגו פערים תיאורטיים בין תיאוריות של הבראה תאגידי עכשוויות לבין הפרקטיקה של הבראת תאגידים. כך, למשל, מקסום גביית חובות אינו מהווה פתרון מלא לבעיות שצוינו בניתוח התיאורטי; לא הופנה זרקור מחקרי לעובדה שתהליך ההבראה הוא בעצם חלק ממחזור החיים של התאגיד; התעלמות מאלמנטים ארגוניים מרכזיים בתאגיד שנתקל בקשיים כלכליים.

במחקר הוצע לגשר על הפערים התיאורטיים המודגשים באמצעות שילוב תיאוריית הארגונים בתיאוריות המשפטיות של הבראת תאגידים. תיאוריית הארגונים משמשת לניתוח שלושה היבטים שהם בלב הארגונים: מטרת הארגון, לרבות הישרדותו תחת קשיים כלכליים; מבנהו הפנימי, לרבות התאמתו לתהליך הבראה מוצע; סביבת הארגון. הטמעת התיאוריה הארגונית מעמיקה ומרחיבה את התפיסה המחקרית על הליך ההבראה, ובפן הפרקטי עשויה ליעל תהליך זה. במחקר הוצג מודל דו-שלבי יישומי, "Entity's Best Interest Model". השלב הראשון נועד להשאת המידע, היכולת להבין האם תהליך הבראה הוא בר קיימא, בעוד השלב השני נועד ליישום האלמנטים הארגוניים לטובת תהליך ההבראה. המודל נועד גם להוסיף על שיקול הדעת השיפוטי והצדדים השונים העוסקים בתיקים אלו.

The four most expensive words in the English language are "this time it's different".

By Sir John Templeton, American-British investor, 1912-2008

עמיתות ועמיתי מיתר
תואר שלישי

סוזנה בלסון

גישה חדשה להליך הפלילי כנגד אישי ציבור

מנחה: ד"ר שי ווזנר

סוזנה בלסון היא תלמידה לתואר שלישי במרכז צבי מיתר ללימודי משפט מתקדמים בפקולטה למשפטים ע"ש בוכמן, אוניברסיטת תל אביב. בוגרת תואר ראשון במשפטים בהצטיינות, מביה"ס למשפטים ע"ש חיים שטריקס, המסלול האקדמי המכללה למנהל, ובעלת תואר שני במשפטים בהצטיינות, מאוניברסיטת תל אביב.

סוזנה כתבה עבודה שוות תזה אשר כותרתה: "מוסד השימוע בישראל - היבטים השוואתיים, היסטוריים ונורמטיביים", בהנחיית ד"ר שי ווזנר. עבודה זו בחנה מצדדיו השונים את מוסד השימוע במשפט הישראלי, שהינו בעל משמעות מכרעת בהליך הפלילי.

עד שהחלה את לימודי הדוקטורט, עבדה סוזנה כעורכת דין במשרדים המובילים בישראל בתחום הצווארון הלבן, ושימשה כעוזרת משפטית לשופטת בתחום הפלילי.

מעורבותם של אישי ציבור בפלילים מצויה בחזית השיח הציבורי והאקדמי והיא בעלת השלכות משפטיות, פוליטיות וציבוריות. במסגרת מיגור תופעת השחיתות הציבורית אנו עדים למעורבות הולכת וגוברת של אישי ציבור בפלילים. רבות נחקר ונכתב אודות מהותה של השחיתות ודרכי המלחמה בה על בסיס הדין המהותי של עבירות השחיתות הציבורית. יחד עם זאת, עיסוק במהותו של ההליך הפלילי נגד אישי ציבור הינו הרבה פחות נפוץ.

הגישה החדשה המוצעת במחקר מכירה באישי הציבור כקטגוריה ייחודית ונפרדת מההליך הפלילי הכללי. קטגוריה זו הינה בעלת מאפיינים מיוחדים והשלכות פרטיות וחברתיות ייחודיות, בשל הרגישות והמורכבות הציבורית והפוליטית הרבה הכרוכה בהם, ומשכך מצריכה בחינת שיקולים מיוחדים וסדרי-דין ייחודיים.

לכאורה עומדת גישה זו במתח עם עקרון השוויון ו"מבחן בוזגלו". ואולם, טענת המחקר הינה שדווקא עקרונות של שוויון והליך הוגן מצדיקים התייחסות שונה לאישי ציבור בהליך הפלילי, ומכאן שהחלת כללים ייחודיים לאישי ציבור תחזק את השוויון המהותי בפני החוק.

הכללים שיוצאו במחקר יפעלו לשני הכיוונים הנורמטיביים, כשחלקם יבטאו מגמת הקלה וחלקם יחמירו עם אישי הציבור. הכללים יבטאו את הזהירות המרובה הנדרשת בשלבים המנהליים של ההליך הפלילי כנגד אישי ציבור, כלומר שלבי החקירה והחלטת התביעה להעמיד לדין, ואילו לאחר הגשת כתב-האישום, בשלב השיפוטי של ההליך, הכללים יבטאו מידת החמרה ביחס לאישי הציבור. הכיוון הנורמטיבי ההיברידי של זהירות מוגברת בתחילת ההליך מחד, וכללים דינויים המחמירים עם אישי הציבור בהמשכו, יוביל להפעלה נכונה יותר של ההליך הפלילי כנגד אישי ציבור, תוך חיזוק אמון הציבור וייעול המאבק בשחיתות הציבורית.

"מרב רצון להפעיל את עקרון "בוזגלו" ולשמור על תדמית הצדק, יש סכנה שיועצים משפטיים יקבלו את ההחלטות הקלות, ובכל מקרה של ספק - יעמידו לדין. התוצאה יכולה להיות בלתי-צודקת מבחינת האדם והרת-גורל מבחינת המדינה."

רות גביזון "שמוע, שוויון לפני החוק והיועץ המשפטי לממשלה" עיוני משפט טו 457 (1990).

חני בן ישראל עלייתה של ביורוקרטיית ההגירה בישראל

מנחה: פרופ' הילה שמיר

מחקרה של חני עוסק בצמיחתו של משטר ההגירה הישראלי, תוך התמקדות בהגירת עבודה. באמצעות מחקר ארכיוני, המחקר מתחקה אחר תהליכי התפתחותו המוסדית והנורמטיבית של משטר הגירת העבודה לישראל לאורך שלושה עשורים - משנות השבעים ועד לראשית שנות האלפיים, בדגש על הביורוקרטיה הממשלתית במשרדי העבודה והפנים. ההתמקדות ברשות המנהלית כאתר מרכזי של בחינה מחקרית נובעת מההבנה כי רשויות מנהליות אינן רק מיישמות את המדיניות עליה החליט הדרג הפוליטי, אלא במידה רבה מעצבות אותה. חרף כך, מקומן נפקד במידה ניכרת מהמבט המחקרי על משטרי הגירה. מחקרה של חני מבקש לגשר על פער זה, ולשרטט מקרה מבחן מעמיק של מקומה של הביורוקרטיה הממשלתית בעיצובו של משטר הגירה. בנוסף לתרומה זו, המחקר צפוי לשפוך אור חדש על ניתוחים מרכזיים קודמים של משטר הגירת העבודה בישראל, בהתבסס על גילויים ארכיוניים.

לחני תואר ראשון במשפטים מהאוניברסיטה העברית (LLB, 2005) ותואר שני במשפטים בהצטיינות (James Kent scholar) מאוניברסיטת קולומביה, ניו יורק (LLM, 2008), בה למדה כעמיתת זכויות אדם. חני התמחתה בלשכת השופט אדמונד לוי בבית המשפט העליון, ועסקה במשך קרוב לעשור בעריכת דין לשינוי חברתי כעורכת דין בעמותת קו לעובד. לצד זאת לימדה דיני הגירה ומקלט במוסדות אקדמיים שונים, וכן שימשה מנחה של קליניקה לזכויות פליטים ומהגרים במרכז הבינתחומי הרצליה. ספרה על אסדרתו של ענף הסיעוד הביתי בישראל, המבוסס על מחקר שנכתב בהנחייתה של פרופ' הילה שמיר, עתיד לראות אור בהוצאת רסלינג. מחקר הדוקטורט של חני נכתב במסגרת קבוצת המחקר הבינלאומית והבינתחומית Trafflab - גישת עבודה לסחר בבני אדם (ERC).

"Transnational migrants today move about in a very different world than that of the mid-twentieth century, navigating faster and more dangerous circuits in pursuit of work and safety, but their journeys reprise past crossings in important ways. They travel with the ghosts of migrants past as they, too, traverse boundaries, negotiate with states over the terms of their inclusion, and alter the future histories of nations and the history of our world."

Mae M. Ngai, Impossible Subjects: Illegal Aliens and the Making of Modern America

מרי חדאד

סיפורים מצריים של משפט בינלאומי, 1882–1956

מנחים: פרופ' אסף לחובסקי וד"ר דורין לוסטיג

עבודת הדוקטורט של מרי עוסקת בהיסטוריה של המשפט הבינלאומי במצריים בין השנים 1882 - 1956 ונעשית בהנחייתם של פרופ' אסף לחובסקי וד"ר דורין לוסטיג. עבודת המחקר מבקשת להתחקות אחר האופן שבו אנשי משפט מצריים כתבו, לימדו וחשבו על משפט בינלאומי, כמו גם אחר המשמעויות של משפט בינלאומי עבור אנשים שאינם מעולם המשפט במצריים של אותם השנים. המחקר נע בין הזירה הבינלאומית והזירה האזורית והמקומית ונעזר במקורות ראשוניים מגוונים כמו מסמכים בינלאומיים רשמיים, ספרי לימוד וכתבי עת מצריים, עיתונות ועוד, כאשר מטרתו של המחקר לנסות ככל הניתן לספר את סיפורו של המשפט הבינלאומי דרך עיניים מצריות.

מרי חדאד גדלה בג'ש לפני שהתחילה את לימודיה במשפטים ותקשורת באוניברסיטת חיפה (2012). את התואר השני בלימודי משפט בינלאומיים סיימה מרי באוניברסיטה האמריקאית בושינגטון (2015). מרי הייתה מעורבת בפעילויות רבות של החברה האזרחית הפלסטינית, התנדבה, בין היתר, בכיאן (כיאן) - ארגון פמיניסטי, וליוותה את כתיבתו של דו"ח שקיפות עבור ארגון עורכי דין לקידום מנהל תקין (محامون من أجل ادارة سليمة). כיום, ולצד היותה תלמידת מחקר במרכז צבי מיתר באוניברסיטת תל-אביב, מעורבת מרי בפוליטיקה המקומית של ג'ש.

"History permits us to be responsible: not for everything, but for something [...] History gives us the company of those who have done and suffered more than we have."

Timothy Snyder's On Tyranny: Twenty Lessons from the Twentieth Century).

אלון חספר למשולב (אמצעות) תשתיות: אינטרנט, דמוקרטיה ורכבות

מנחה: פרופ' רועי קרייטנר

עבודת המחקר של אלון חקרה את הרגולציה המשפטית של תשתיות. המחקר משווה בין כלכלת האינטרנט בגלגולה העכשווי לבין תעשיית הרכבות של המאה ה-19 בארצות הברית. בשני המקרים תעשיות טכנולוגיות הפכו לתשתית מהפכנית שכיווצה את המרחב והזמן. בשני המקרים שחקני שוק גילו דומיננטיות יוצאת דופן בזמן ששחקנים פוליטיים רתמו את התשתית לפרויקטים של שליטה. בשני המקרים השאלה של שלטון דמוקרטי הפכה למרכזית. המחקר מבקש לחקור את העבר - את ההצלחות והכישלונות של שלטון דמוקרטי בהקשר של תעשיית הרכבות - כבסיס למחשבה על ההווה: מקומו של המשפט בכינון שלטון דמוקרטי באינטרנט.

אלון חספר הוא תלמיד מחקר לתואר שלישי במשפטים ואב לשניים. אלון בוגר תואר ראשון ושני במשפטים מאוניברסיטת תל אביב. את התזה לתואר שני כתב על ההרכב החברתי והמקצועי של הרשות השופטת בהנחיית פרופ' ישי בלנק. מאמרו "שופטי מערכת: עלייתה של הבירוקרטיה השיפוטית ומשמעויותיה" שפורסם בכתב העת מעשי משפט זכה בפרס ICON-S-IL לחוקר/ת צעירה לשנת 2020.

"History doesn't repeat itself but it often rhymes"

- מיוחס למארק טוויין

לואיזה ירובסקי הגינות והגנת מידע

מנחים: פרופ' מיכאל בירנהק וד"ר ערן טוך

נושא המחקר שלי הוא הוגנות והגנת מידע. אני חוקרת פרקטיקות לא הוגנות בקשר למידע אישי, שמשפיעות על נושאי מידע (data subjects) באופן מקוון, במיוחד באמצעות עיצוב טכנולוגי, מדיניות פרטיות ואלגוריתמים. מטרת המחקר היא להבין את המנגנונים שעומדים מאחורי פרקטיקות אלה, ולהציע דרכים למתן אותם, כך שנושאי המידע יוכלו להיות מוגנים יותר וליהנות מסביבה מקוונת התומכת בזכויות יסוד.

במחקרי, ביקשתי להבין מדוע פרקטיקות מידע לא הוגנות אלו קיימות ופורחות, למרות חקיקה מקיפה חדשה בעלות השפעה גלובלית, כגון ה-GDPR - תקנת הגנת המידע האישי של האיחוד האירופי. טענתי המרכזית היא כי פרקטיקות אלה נמשכות משום שבמסגרות הדין חסרות גישה מבוססת יותר מבחינה אמפירית וחסר מיקוד בהגינות, ביחס לנושאי המידע.

הצעד ראשון לפתרון האתגרים שצינתי, הוא באמצעות פירוק עקרון ההגינות בדין. התמקדות בעקרון ההגינות עוזרת לנו להפחית אסימטריות קיימות בין נושאי מידע לבין מי ששולטים במידע בפועל, מה שיכול להחריף על ידי מאפייני הסביבה המקוונת. צעד שני, הוא קידום כללים המבוססים אמפירית, בהשראת דיני הגנת הצרכן, כמו אלה האוסרים על סעיפים לא הוגנים ספציפיים ופרקטיקות לא הוגנות אחרות.

במחקר, אני מסתמכת על ספרות ענפה בתחום הפרטיות, הן מתוך הפרספקטיבה המשפטית והן מתחומים אחרים כמו אינטראקציה בין אדם למחשב (HCI), פילוסופיה, ופסיכולוגיה קוגניטיבית. מוקד הדיון הוא האיחוד האירופי, אך אני בוחנת גם דוגמאות מארצות הברית, ובמיוחד חוקים בעלי השפעה גלובלית כגון חוק פרטיות הצרכן בקליפורניה (CCPA) ותיקוני.

סיימתי את לימודי התואר הראשון במשפטים באוניברסיטת סאו פאולו, ואת התואר השני השלמתי בפקולטה למשפטים באוניברסיטת תל אביב. כעת, אני תלמידת דוקטורט במרכז צבי מיתר ללימודי משפט מתקדמים. מחקרי עוסק בדיני הגנת הפרטיות במידע אישי.

בשנת 2016 זכיתי במלגה מהאיחוד האירופי, והצטרפתי לפרויקט מחקר בין-לאומי בנושא פרטיות. בשנת 2020 זכיתי במלגת נשיא המדינה - "מלגת נשיא המדינה למצוינות וחדשנות מדעית". בשנת 2021 זכיתי במלגת ווסטין מטעם ה-IAPP - הארגון הבינלאומי לעוסקים בפרטיות.

לפני תחילת הדוקטורט עבדתי במשך שש שנים כעורכת דין ביעוץ לחברות סטארט-אפ. בתקופה זו גרתי בברזיל, בצרפת ובישראל.

חיברתי שלושה ספרים וערכתי ספר משפטי ליזמים (בפורטוגזית). בשנת 2018 פורסם מאמרי, שעסק בנייתו דיני הגנת המידע הפרטי באיחוד האירופי (ה-GDPR). אני דוברת פורטוגזית, אנגלית, צרפתית, ספרדית, איטלקית, גרמנית, ולומדת עברית.

"Privacy is an inherent human right, and a requirement for maintaining the human condition with dignity and respect"

Bruce Schneier

אורית לב-שגב שדה המוזיאונים הישראלי והאינטרס הציבורי

מנחים: פרופ' מנחם מאוטנר ופרופ' נטע זיו

מחקרה של אורית בוחן את אסדרת האמנות המוסדית בישראל, דרך מקרה הבוחן של שדה המוזיאונים הישראלי, ומציג תמונה נושאת מקיפה של שדה שטרם נחקר בישראל מהפריזמה המשפטית - רגולטורית. למחקר ארבעה מעגלי התייחסות המשיקים זה לזה, ואף חופפים מדיסציפלינות ההיסטוריוגרפיה, המדיניות הציבורית, הרגולציה, והתיאוריה הפוליטית.

מוזיאונים הם מוסדות התרבות היחידים בישראל שפעולתם מוסדרת בחוק - חוק המוזיאונים, 1983. ישנם למעלה מ-250 מוזיאונים במדינה, שמתוכם 58 בלבד הוכרו במסגרת החוק. במחקרי אני בוחנת את הגורמים, שהובילו את המחקר הישראלי להסדיר את השדה, בשונה משאר תחומי האמנות המוסדית בישראל, ומאפיינת את הכלים בהם מבוצעת אסדרה זו. השאלה העיקרית שלי היא כפולה: כיצד עלינו להגדיר את האינטרס הציבורי בקיומם ובהפעלתם של מוזיאונים, ועד כמה רגולציית המוזיאונים בישראל מקדמת אינטרס ציבורי זה באופן הולם.

חטיבתו הראשונה של המחקר היא היסטוריוגרפית-תיאורית במהותה, ובה אני פורסת את הרקע והתשתית להתפתחות המוסד המוזיאלי במערב, כמוסד תרבות להעשרה אינטלקטואלית ואסתטית, ואת התפתחות רגולציית שדה המוזיאונים הישראלי. תיאוריית "רשתות המדיניות" מסייעת בידי לניתוח מאפייניה של המדיניות הציבורית והרגולטורית שחלות על השדה הישראלי, תוך בחינת הקשר ביניהן. על מסד מסגרת תיאורית זו, אני מניחה את חטיבתו השנייה של המחקר, שהינה ביקורתית-נורמטיבית, ובה אני מבקשת לברר מהו הפער, במידה וקיים כזה, בין הספרות העוסקת ברגולציה, לבין המאפיינים הרגולטוריים החלים בשדה התרבות והאמנות הישראלית, ועומדת על מידת אפקטיביות הרגולציה בשדה ייחודי זה, לקידום האינטרס הציבורי, בין השאר, תוך הישענות על תיאוריית "סוציולוגית התרבות" של פייר בורדייה. חותם את מחקרי דיון מתחום התיאוריה הפוליטית, המשלב תובנות קודמות, בנוגע לתפקידי המוסד המוזיאלי והאינטרסים הציבוריים העומדים בבסיס אסדרת השדה הישראלי, בדבר מקומה הראוי של המדינה בעיצוב שדה התרבות ומוסדות התרבות בכלל, והמוזיאונים בפרט.

אורית לב-שגב היא תלמידת מחקר לתואר שלישי במרכז צבי מיתר ללימודי משפט מתקדמים. במקביל היא מכהנת כמוכ"לית המשכן לאמנות עין חרוד, וחברה בוועדה המשפטית הקבועה של מועצת המוזיאונים העולמית (ICOM). בעבר ניהלה את המרכז הלאומי לעתיקות ישראל של רשות העתיקות, וכיהנה כסמנכ"לית מוזיאון ארצות המקרא ירושלים. לפני כן שימשה בתפקידי ניהול בכירים בשוק ההון והביטוח, והייתה יועצת משפטית בלשכה המשפטית של משרד האוצר. אורית בעלת תואר ראשון ושני במשפטים, ותואר שני מחקרי (Summa cum Lauda) בתולדות האמנות עם התמחות בתרבות חזותית.

בתוך מוזיאון חדיש / בית כנסת ישן / בתוך בית הכנסת / אני / בתוכי / לבי / בתוך לבי / מוזיאון / בתוך המוזיאון / בית כנסת / בתוכי אני / בתוכי לבי / בתוך לבי / מוזיאון

שיר אינסופי / יהודה עמיחי

מוסטפה סנל

עבירות שיירים דיגיטליים: בין קניין לזכויות אישיות

מנחה: פרופ' מיכאל בירנהק

בעבודת המחקר נטען כי התרחבות הדיגיטציה לכל תחומי הפעילות היומיומית של הפרט, מעמעם את ההפרדה הדיכוטומית המסורתית בין להיות "offline" להיות "online". הגדרה חלופית ומתאימה יותר למצבו של משתמש האינטרנט הממוצע היא היותו "on-life". כתוצאה מכך, הפרט משאיר אחריו לאחר מותו כמויות אדירות של שיירים דיגיטליים כגון מידע, נתונים אישיים, זכויות קניין רוחני. השאלה המרכזית היא האם ניתן להגדיר את התכנים והחשבונות של המשתמש כקניין הניתן להורשה, או שעלינו לפתח דוקטרינה המבוססת על זכויות אישיות להגנה על האינטרסים המוטמעים בשיירים הדיגיטליים. על אף שהמתח בין האינטרסים המנוגדים של החיים, המתים והפלטפורמות הדיגיטליות דומה ברחבי העולם, הפתרונות בהם נקטו שיטות משפט שונות ביחס להורשה של שיירים דיגיטליים נבדלות משמעותית ממדינה למדינה. נראה שכיום התיאוריה המשפטית והגישה השיפוטית מפרידות בין גישה קניינית בלעדית לגישת הזכויות האישיות. במחקר נטען, כי מושג הקניין המדומה ("quasi-property") מאפשר גישה הוליסטית אך גמישה, המקיפה שיירים דיגיטליים מסוגים שונים, ומשכך יכולה להוות מסגרת תיאורטית מקיפה יותר מן האלטרנטיבות.

למוסטפה תואר ראשון במשפטים (LL.B) מאוניברסיטת בילגי באיסטנבול (Istanbul Bilgi University) משנת 2012, והוא חבר לשכת עורכי הדין של איסטנבול משנת 2014. בנוסף למוסטפה תואר שני (MBL) מהאוניברסיטה החופשית בברלין (Freie Universität Berlin) משנת 2015, ותואר שני במשפטים (LL.M) מאוניברסיטת תל אביב משנת 2018. הוא המשיך את לימודיו באוניברסיטת תל אביב, וכיום הוא תלמיד מחקר לתואר שלישי במרכז צבי מיתר ללימודי משפט מתקדמים.

בעבר עבד כמתמחה וכעורך דין במשרד עורכי הדין Attorneys at Law Kolcuoglu Demirkan Kocakli, ועסק בתחומי בורריות בינלאומיות ומיזוגים ורכישות.

משנת 2013 משתתף כמדריך, שופט ובורר בתחרויות בינלאומיות למשפט מבוים, לרבות תחרות המשפט המבוים במשפט בינלאומי ע"ש Jessup; International Arbitration Moot William C. VIS – Foreign Direct Investment International Arbitration Moot.

*"There is no longer any extrinsic set that belongs to me. I am dispossessed."
Fine, I'm dispossessed. I have no more parts."*

Gilles Deleuze on Benedictus de Spinoza's conception of death.

עמיתות ועמיתי מיתר **תואר שני**

אלאא חאג' יחיא ליברליזם ישראלי במלכוד: בחינה סוציולוגית של תפיסות עולם ליברליות והשפעתן על עולם המשפט

מנחים: פרופ' מנחם מאוטנר ופרופ' נסים מזרחי

במחקרה במסגרת לימודי התואר השני במשפטים, בהנחייתם המשותפת של פרופ' מנחם מאוטנר ופרופ' נסים מזרחי, אלאא מתמקדת בחוק השבות, תש"ו-1950 ובחוק יסוד: ישראל - מדינת הלאום של העם היהודי. שני חוקים אלה הם החוקים החשובים שכנסת ישראל חוקקה במסגרת המפעל לקביעת זהותה ואופייה של ישראל כמדינת הלאום של העם היהודי. העבודה עוסקת בעמדותיהם של משפטנים המשתייכים לקבוצה החברתית-פוליטית הידועה כ"שמאל הציוני", היינו קבוצה שאנשיה מזדהים עם הציונות, ובה בעת הם דוגלים בתפיסת עולם ליברלית.

העבודה טוענת שאף כי שני החוקים האמורים הם חוקים מכוננים של הלאומיות היהודית, ואף שאנשי הקבוצה האמורה מזדהים עם הלאומיות היהודית, ותומכים כמעט בלא סייג בחוק השבות, הם מתנגדים בתקיפות לחוק הלאום. העבודה מבקשת להבין את פשרו והיתכנותו של פער זה, באמצעות התחקות אחר רכיבי העומק שבעמדותיהם של משפטנים ישראלים שהם גם ציונים וגם ליברלים, ובאמצעות פיענוח הרכיבים והמתחים המתקיימים בציונות הליברלית הישראלית. באמצעות מתודולוגיה איכותנית (ראיונות עומק) ובחינת הספרות שנכתבה על שני החוקים האמורים, העבודה שואפת להבין את הדרכים שבהן הנחקרים מיישבים מתחים בין ערכים שונים וסותרים מתוך פרספקטיבה סוציולוגית ואנתרופולוגית. המחקר מראה כי תפיסת העולם של בני אדם היא מערכת מורכבת של היגדים, הנמצאים לעיתים במתח, או אף בסתירה לכאורית, ומתמקד באופנים בהם בני האדם מייצרים הבחנות המאפשרות להם להחזיק באותן תפיסות ועמדות.

אלאא חאג' יחיא בעלת תואר ראשון במשפטים ותואר ראשון ושני בסוציולוגיה (בהצטיינות יתרה) מאוניברסיטת תל אביב. כיום, אלאא משלימה את עבודת התזה שלה לתואר שני במרכז צבי מיתר ללימודי משפט מתקדמים. במהלך לימודיה השתתפה בקליניקה לזכויות-אדם, הייתה עורכת ככתב-העת "עיוני משפט", יזמה סדרת הרצאות "שפה, משפט וצדק" בשיתוף פעולה עם מרכז מינרבה לזכויות אדם, והייתה עוזרת הוראה של פרופ' ישי בלנק, פרופ' מנחם מאוטנר, ד"ר דורין לוסטיג וד"ר נטלי דוידזון. לאחר סיום לימודיה התמחתה במחלקת הבג"צים בפרקליטות המדינה. בשנת 2021 אלאא שהתה באוניברסיטת ייל שבארצות הברית כעמיתת מלגת פוקס, ובשנת הלימודים הבאה (2021-2022) תחל את לימודי התואר השני בבית-הספר למשפטים באוניברסיטת ייל.

"Life is a paradox. Every truth has its counterpart which contradicts it; and every philosopher supplies the logic his own undoing."

Elbert Hubbard

רועי כדורי

מטאפורות קונספטואליות בחשיבה התלמודית? היבטים תיאורטיים

מנחה: פרופ' אריה אדרעי

רועי למד מספר שנים ישיבת ההסדר בירוחם, ולאחר מכן בישיבת 'שיח יצחק' שבאפרת. הוא בוגר תואר ראשון (B.Ed.) בהצטיינות יתרה בחינוך במגמות תורה שבעל פה וספרות במכללת הרצוג (2017), ותואר ראשון (B.A.) בהצטיינות יתרה בפילוסופיה באוניברסיטה הפתוחה (2020). בשנים האחרונות רועי לומד במרכז מיתר בפקולטה למשפטים באוני' תל אביב במסגרת התוכנית 'דיני ישראל', תואר שני מחקרי (M.A.) במשפט עברי, המיועדת לאקדמאים בעלי רקע במשפט העברי. במקביל ללימודיו בפקולטה שימש רועי כעוזר מחקר וכעוזר הוראה בקורסים: 'משפט והיסטוריה', 'מבוא למשפט עברי', 'משפט עברי - סוגיות מתקדמות', ו'הציונות ומדינת ישראל' - הלכה והגות'. רועי משמש עוזר עורכים בכתב העת 'דיני ישראל', כתב עת למשפט עברי וחקר ההלכה של הפקולטה למשפטים באוני' תל אביב.

חשיבה משפטית היא פעמים רבות חשיבה באמצעות מקרים (Case-based reasoning). סגנון חשיבה זה בולט באופן מיוחד בספרות ההלכה. בשל היותה של ההלכה מוסד מסורתי, תקדימים וטקסטים מן העבר תופסים מקום חשוב ביותר בכל דיון הלכתי. מתוך מגוון השאלות הרלוונטיות לחקר תופעה זו, המחקר הנוכחי עוסק בשאלה אחת: כיצד סגנון חשיבה באמצעות מקרים יכול להשפיע על תוכן של הלכות בספרות התלמודית? המענה לשאלה 'כיצד' יעשה באמצעות סיווג ותיאור הדרכים בהן אפשרית השפעה של חשיבה באמצעות מקרים על התפתחותן של הלכות, בצירוף דיון ביקורתי בדוגמאות מהספרות התלמודית לדרכי ההשפעה השונות. לאורך המחקר איעזר במחקרים בתחום התיאוריה של החשיבה המשפטית.

מחקר זה על תהליכי החשיבה במשפט התלמודי מצטרף לזרם הכתיבה ברוח התנת-דיסציפלינה 'משפט וספרות', זרם שאחת מהנחות היסוד שלו היא שההבחנה החדה בין צורה (סגנון) לתוכן היא בלתי אפשרית. המחקר אמנם עוסק במשפט התלמודי אך חשיבותו חורגת מתחום זה. הדיאלוג בין תיאוריות של חשיבה משפטית לבין המשפט התלמודי הוא פורה לשני הכיוונים. יש בכוחה של התבוננות על משפט עתיק, שחלקים משמעותיים ממנו הם 'הלכה' אך לא 'למעשה', לתרום מבט רענן על תופעות שגורות.

"הו, כמה קצר-רוח הוא המושג! כאן הדיון חוזר בלי הרף לדוגמאות, מאפשר למושגים חדשים להבשיל, ויוצא שוב לדרך אל כיוונים חדשים"

עמנואל לוינס קריאות תלמודיות חדשות (דניאל אפשטיין מתרגם, 2004).

אור סידליק

השפעת הריכוזיות על מקבלי ההחלטות

מנחה: פרופ' דייוויד גילה

המחקר עוסק בשאלה האם קיימת קורלציה בין "ריכוזיות כלל משקית" לשחיתות. ההגדרה המשויכת לתופעה של "ריכוזיות כלל משקית" אינה אחידה, כותבים שונים בספרות מתייחסים אליה ומגדירים אותה בצורה שונה, דבר הפוגע באפשרות להבין את התופעה על כל רבדיה. בתזה אני מרכזת את ההתייחסויות השונות לתופעה במטרה לאפשר נקודת מבט רחבה ככל הניתן על התופעה, בייחוד לאור העובדה שהדיון והעיסוק בה הוא חדש והתעצם לאחרונה, וזאת תוך ניסיון לכלול את ההיבטים השונים שלה הגורמים לכך שהיא חדשה ומורכבת יותר מתופעות אחרות אשר התייחסו אליהן בספרות.

כיום אין בנמצא מדד ל"ריכוזיות כלל משקית" הבוחן את ההיבטים השונים המרכיבים את התופעה. על מנת לבחון את שאלת המחקר יש צורך במדד כזה, לכן כחלק מהתזה מוצג מודל אשר פותח על ידי ונבנה מתוך מטרה לכלול ולהתייחס לכלל ההיבטים השונים של התופעה, וזאת בניגוד למדד שנעשה בו שימוש היום הבוחן שווי ערך החברות בלבד. המדד יאפשר השוואה של שחקנים בתוך מדינה המשפיעים על הריכוזיות הכלל משקית ולא השוואה בין מדינות בלבד כפי שקיימת היום. פיתוח זה יאפשר לי לעשות שימוש בכלים של מחקר אמפירי ולבחון את הקורלציה בין ריכוזיות כלל משקית לבין שחיתות.

אור בוגרת תואר ראשון במשפטים, בפקולטה למשפטים על שם בוכמן, באוניברסיטת תל אביב בהצטיינות (L.L.B.). במהלך לימודיה, עבדה אור בפירמת עורכי הדין "GKH", ובסיום לימודיה התמחתה בסגנווריה הציבורית במחוז תל אביב. במהלך לימודי התואר השני במרכז מיתר, אור שימשה כעוזרת הוראה בקורס "רגולציה, תחרות ואינטרס ציבורי", כמו כן כעוזרת מחקר של פרופ' ישי בלנק, פרופ' איסי רוזן צבי, ד"ר עידו באום וגברת דידי לחמן מסר. בנוסף, אור מלמדת במסגרת מערך קידום הסטודנטים הערבים בפקולטה.

ההיסטוריה מלמדת שאימפריות התמוטטו בגלל שחיתות.
כשגובה המס בפריפריה חומס כספי מסים זה סימן לחולשת השלטון המרכזי ולשחיתות גדלה.
התהליך יכול להיות איטי אך בסוף האימפריה קורסת לתוך עצמה.

[אביה אלף]

הוועד המנהל

פרופ' שרון חנס - דקאן הפקולטה למשפטים ע"ש בוכמן ומנהל מרכז צבי מיתר ללימודי משפט מתקדמים
פרופ' אריאל פורת - נשיא אוניברסיטת תל אביב
פרופ' מרק שטייף - רקטור אוניברסיטת תל אביב
פרופ' יששכר רוזן-צבי - סגן דקאן הפקולטה למשפטים ע"ש בוכמן
פרופ' ישי בלנק - ראש התכנית לתארים מחקריים, הפקולטה למשפטים ע"ש בוכמן
פרופ' טליה פישר - יו"ר הוועדה היחידתית לתלמידי מחקר, הפקולטה למשפטים ע"ש בוכמן
גב' דפנה מיתר- נחמד
מר אביעד מיתר
עו"ד מאיר לינזן

הנהלה אקדמית

פרופ' שרון חנס - דקאן הפקולטה למשפטים ע"ש בוכמן ומנהל מרכז צבי מיתר ללימודי משפט מתקדמים
פרופ' יששכר רוזן-צבי - סגן דקאן הפקולטה למשפטים ע"ש בוכמן
פרופ' ישי בלנק - ראש התכנית לתארים מחקריים, הפקולטה למשפטים ע"ש בוכמן
פרופ' טליה פישר - יו"ר הוועדה היחידתית לתלמידי מחקר, הפקולטה למשפטים ע"ש בוכמן
פרופ' נילי כהן
פרופ' מנחם מאוטנר
פרופ' חנוך דגן

מנהלת המרכז

גב' שרון שלו- עוזרת מנהלית
גב' איילת אבריאל - מזכירת תארים מתקדמים
גב' מורן טייך- ע. עוזרת מנהלית

